

MET DE VLINDERWERKGROEP NAAR DE KENNEMERDUINEN

Zaterdag 18 juli vond de jaarlijkse vlinderexcursie voor alle leden van Ken en Geniet plaats. We gingen naar de Kennemerduinen, waar we een wandeling maakten van ongeveer 8 km. Ons start en eindpunt van de wandeling was het bezoekerscentrum De Kennemerduinen.

Het Nationaal Park Zuid-Kennemerland bestaat uit jonge, kalkrijke duinen, brede stranden, fraaie binnenduïnbossen en restanten van cultuurhistorie zoals landgoederen, het oude zeedorpenlandschap en bunkers. Verschillen in bodem, hoogte, klimaat en grondwaterstand zorgen voor uiteenlopende levensomstandigheden voor planten en dieren. Zand, regen en wind versterken deze dynamiek nog eens extra. Het gebied is rijk aan flora en fauna, erg vlinderrijk vanwege de vele soorten planten die er voorkomen. Na een kopje koffie gaan we dan ook vol goede moed op pad. Bij het bezoekerscentrum vinden we verschillende duinplanten, zoals veldhondstong, slangenkruid, wilde reseda, zwarte toorts en ossentong. We volgen de blauwe wandelroute vanaf P Koevlak, die ons vanaf de beboste binnenduïnrand door het vrij open duingebied richting de zeereep voert en terug.

Al na enkele tientallen meters zien we de doornappel, een zeer giftige plant. Door Indianen werd de plant wel gebruikt om hallucinaties op te wekken. Dit is niet ongevaarlijk en bij overdosering kan de afloop fataal zijn. We komen bij het Wed, een zwemmeertje omgeven door hoge duintoppen. Hier vinden we o.a. de parnassia, stijve ogentroost en kattendoorn. Naast zwemmers bevolken zilvermeeuwen het strand.

We gaan de duintop over in wandelen dan door de met kleine dennenbosjes en duindoorn begroeide heuvels naar een uitzichtpunt. Al klimmend door het mulle zand leggen we de plantjes vast die hier te vinden zijn, zoals echt walstro, valse salie, duinsalomonszegel waar nu de groene bessen onder hangen, tijm, venkel en de rozenbottels van de duinroos.

Vanaf de uitzichtheuvel bewonderen we het panorama

Dan dalen we af, op weg naar de Spartelvijver. Ondertussen zien we o.a. een grote keizerlibel, een zandhagdis, twee dames in meditatie (ze zijn de flora aan het bestuderen), en ook nog vlinders!

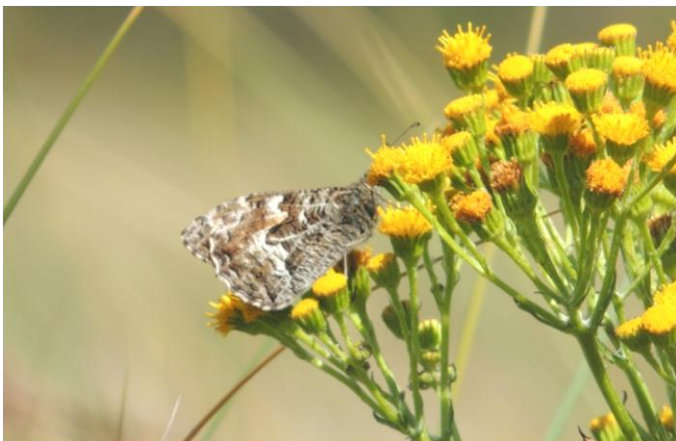
Maar eerst even iets over de zeldzame zandhagedis. Deze rode lijst-soort komt in Nederland vooral voor op heideterreinen op hogere zandgronden in het oosten, zuiden en midden van ons land en in de duinen ten noorden van Zeeland. Het is een vrij robuust gebouwde hagedis. Zeer opvallend zijn de groene flanken van de mannetjes in het voorjaar. Voor het leggen van eieren kiezen de vrouwtjes zonnige, onbegroeide zandige plekken. De ronde, witte eitjes met een perkamentachtige schaal worden op 5 tot 20cm ingegraven. Per legsel worden zo'n 5 tot 15 eitjes afgezet. De warmte van de zon zorgt dan voor verdere ontwikkeling van de eieren. Na 2 tot 3 maanden kruipen de jonge hagedisjes uit hun eierschaal. De zandhagedis leeft van kleine ongewervelden, zoals o.a. spinnen, sprinkhanen, kevers, vliegen, vlinders en rupsen!

Even verder zien we plotseling een druk over een zandige plek rondscharrelende vlinder: de kleine parelmoervlinder! Het is een vrouwtje, dat op zoek is naar viooltjes om haar eitjes op af te zetten. Zij ruikt de waardplant (diverse soorten viooltjes waaronder duinviooltje, akkerviooltje en driekleurig viooltje) onder het duinzand.

De zeer mobiele kleine parelmoervlinder is een echte duinsoort, maar wordt ook steeds vaker in het binnenland aangetroffen. De bovenkant van de vleugels is oranje met zwarte stippen, de onderkant heeft opvallende, grote ovale zilverkleurige vlekken. Hij vliegt van begin april tot eind oktober in 3 of soms 4 elkaar overlappende generaties. De vlinders voeden zich met nectar van verschillende planten, zoals viooltjes, koninginnenkruid en slangenkruid. De vlinders zonnen veel op open plaatsen op de grond of op een muur. De rups is vrijwel het hele jaar aanwezig. De soort overwintert als halfvolgroeide rups onder in de vegetatie. De verpopping vindt plaats aan een stengel of aan de onderkant van een blad in een los spinsel vlak boven de grond.

Na de fotosessie met de kleine parelmoer zien we een heivlinder op het jakobskruid zitten. Ook geen alledaagse verschijning, een zeer schuwe vlinder, dus voorzichtig benaderen!

Ondanks zijn naam zul je hem niet vinden in uitgestrekte paarse heidevelden, hij geeft de voorkeur aan open en afwisselend heidelandschap. De vlinder valt nauwelijks op als hij met gesloten vleugels op de grond zit. Alleen de oranje bovenzijde van de vleugels zie je alleen als hij opvliegt. Het is een vrij schaarse standvlinder die voorkomt op de hogere zandgronden in het binnenland en in de duinen, op droge heide, droge heischrale graslanden en stuifzanden. De waardplant is vooral schapengras, maar ook andere grassen van schrale graslanden. De vlinder vliegt in 1 generatie per jaar, van eind juni tot begin september. Hij vliegt vaak korte afstanden in een krachtige snelle vlucht, hij voedt zich met nectar van verschillende kruiden en met boomsappen. De soort leeft als rups van begin september tot eind juni in het volgende jaar, hij eet vooral 's nachts en verbergt zich overdag in een graspol. De verpopping vindt plaats in een kleine holte in de grond, die door de rups met een zijden spinsel bedekt is.

We naderen de Spartelvijver, waar een vogelkijkmuur ons de kans geeft om ongezien de vogels te bespieden. Helaas is er niet veel te zien, alleen enkele witte kwikstaarten dribbelen op de oever op en neer op zoek naar voedsel. Dan

gaan we ons geluk maar beproeven bij het Vogelmeer. Onderweg hier naar toe zien we in de luwte een watersnuffel zitten. Even verder trekt de kleine vuurvler de aandacht. In de verte blinkt het Vogelmeer.

Langs de over zien we een jonge kievit verdwaasd rondtrippelen, helemaal in zijn eentje. Achter de schermen door wandelen we naar de drijvende vogelkijkhut, waar we onze lunch verorberen, ondertussen genietend van de vele vogels die hier ronddobberen, o.a. wilde eend, kuifeend, tafeleend, bergeend, knobbelzwaan, meerkoet, en, de verrassing voor velen: de geoorde fuut. Wat een prachtig vogeltje is dat! Maar dat was nog niet alles, ook een paartje van de fuut zwemt hier rond en vertoont voor onze neus – we zitten op de eerste rang - een baltsdans, wat een geweldig schouwspel!

Met moeite rukken we ons los van de vogelkijkhut. Vervolgens gaan we klimmen en wandelen we over de kam van het duin (klinkt wel, hè?) met prachtig uitzicht op het Vogelmeer. Hier zien we de aalscholverkolonie en grauwe ganzen met hun jongen.

Door het open duingebied, waar Schotse Hooglanders en enkele paarden de begroeiing in toom houden met hun gegraas, wandelen we naar een tweede uitzichtheuvel. Ondertussen noteren we weer diverse vlindersoorten, waaronder de citroenvlinder, het bruin zandogje, het hooibeestje en zwartsprietdikkopje. Op het jakobskruiskruid vinden we de sint-jansvlinder en de rupsen van de jakobsvlinder.

Vanaf de uitzichtheuvel bewonderen we het weidse panorama, we zien zelfs de zee. Hier laat zich nogmaals een heivlinder zien, al moet je goed speuren om hem te kunnen ontdekken. Dan wandelen we richting het speelbos waar over een veld vol bloemen die de vlinders lokken wandelen. We zien hier nog het zwartsprietdikkopje, het bruin zandoogje, het hooibeestje en enkele klein geaderde witjes.

Door het bosgebied, waar we nog een laatste vlinder aan ons lijstje toevoegen, de gehakkelde aurelia, wandelen we terug naar het bezoekerscentrum, waar we onder het genot van een drankje terugblikken op deze prachtige wandeling. Tot een volgende keer!

Fia Grootzwagers